

Slovenski nacionalni forum o morskih odpadkih

POROČILO

---

4. februar 2015

Strunjan, Slovenija

Regionalni razvojni center Koper

MARLISCO je projekt FP7, ki ga financira Evropska komisija. Stališča in mnenja, izražena v tej publikaciji, so izključna odgovornost avtorja in ne odražajo nujno stališč Evropske komisije.

Vsebina

1.	Projekt Marlisco	2
2.	Nacionalni forum o morskih odpadkih	3
3.	Opis izvedenih aktivnosti foruma	4
4.	Potek Foruma	7
5.	Strokovna razprava o problematiki morskih odpadkov	10
6.	Opredelitev rešitev za problematiko morskih odpadkov	11
7.	Zaključek foruma	14
8.	Razstava o morskih odpadkih	14
9.	Zaključki	15

1. Projekt Marlisco

Regionalni razvojni center Koper je partner v projektu MARLISCO, ki se izvaja v obdobju od 1. julija 2012 do 31. maja 2015.

MARLISCO¹ – Morski odpadki v evropskih morjih: družbena ozaveščenost in soodgovornost, se financira v okviru FP-7. Projekt MARLISCO si prizadeva dvigniti družbeno ozaveščenost tako o problemih kot tudi o možnih rešitvah, povezanih s kopičenjem morskih odpadkov, ki ogrožajo morske habitate po vsem svetu.

Ena od glavnih aktivnosti projekta je niz nacionalnih forumov v okviru WP4. Pod okriljem projekta Marlisco so bili nacionalni forumi o morskih odpadkih v letu 2014 izvedeni v 12 evropskih državah. Na forumih so bila predstavljena najnovejša dejstva o morskih odpadkih, hkrati pa forumi odpirajo prostor, v katerem lahko udeleženci iz različnih držav razpravljajo o morskih odpadkih in njihovem vplivu na okolje. Bistveno je, da so imeli na forumih prav vsi možnost izraziti svoje mnenje o tem, kako naj se soočimo s tem okoljskim, gospodarskim in zdravstvenim izzivom. Razpravljalo se je o aktualnih znanstvenih, tehnoloških in družbenih stališčih glede morskih odpadkov, vsak nacionalni dogodek pa je povezal pomembne akterje, ki so naslovili temo morskih odpadkov.

To poročilo vsebuje pregled dogodka in rezultatov nacionalnega foruma MARLISCO, ki je potekal v Strunjanu, dne 4. februarja 2015.

Cilji projekta Marlisco

Glavni cilj projekta je razumeti in posledično spodbuditi družbeno vključenost ter drugačen način mišljenja in vedenja z vrsto mehanizmov za ključne udeležence, ki čutijo zanimanje ali odgovornost za zmanjšanje količine odpadkov v oceanih.

Projekt MARLISCO prepoznava potrebo po enotnem pristopu z namenom spodbuditi soodgovornost prek skupnega dialoga več akterjev. To uresničuje z organiziranjem aktivnosti v 15 evropskih državah, vključno z nacionalnimi debatami v 12-ih od držav, z evropskim video natečajem za šolarje, izobraževalnimi aktivnostmi za mlajšo generacijo ter razstavami za osveščanje širše javnosti.

Konzorcij MARLISCO sestavlja 20 partnerjev iz 15 evropskih držav in iz štirih evropskih regionalnih morij (slika 1). Projektni partnerji zastopajo industrijo, raziskovalne in izobraževalne inštitute ter nevladne organizacije. Projekt traja 36 mesecev, od junija 2012 do konca maja 2015.

---

¹ MARLISCO – Morski odpadki v evropskih morjih: družbena ozaveščenost in soodgovornost, opis dela

Projekt MARLISCO ima štiri širše cilje:

- **dvigniti ozaveščenost** o posledicah družbenega vedenja v zvezi s proizvodnjo in upravljanjem odpadkov na morske družbeno-ekološke sisteme;
- **krepitev soodgovornosti med različnimi udeleženci**;
- **ponuditi** skupno trajnostno vizijo ter;
- **zgraditi** temelje za **združene aktivnosti**.

Te cilje bo uresničeval z vrsto aktivnosti in dogodkov, organiziranih v času trajanja projekta in vsebovanih v sedmih medsebojno povezanih delovnih paketih projekta.

2. Nacionalni forum o morskih odpadkih

Cilj foruma je bil med širokim spektrom udeležencev spodbuditi razpravo o morskih odpadkih z namenom:

- zagotoviti javnosti potrebne znanstvene podatke v lahko dostopni obliki, da bi se glede na različne stopnje javnega razumevanja problema seznanila tako z razsežnostjo problema morskih odpadkov kot tudi s težavami pri vzpostavljanju trajnih rešitev ter omejitev za industrijo, ki izhajajo iz tehničnih in gospodarskih politik ter politike upravljanja odpadkov;
- ponuditi udeležencem nove informacije o težavah, povezanih z morskimi odpadki, ter njihovimi vplivi na nacionalni in regionalni ravni;
- omogočiti udeležencem sodelovanje v razpravi in aktivno prispevanje k možnim rešitvam tega perečega družbenega problema.²

Slovenski forum je imel še dodaten cilj: vzpostaviti pretok informacij med različnimi aktivnostmi v zvezi z morskimi odpadki, ki se trenutno odvijajo v Sloveniji, predvsem med projektoma MARLISCO in DeFishGear, ki poteka v okviru programa IPA Jadran.

Projekt Derelict Fishing Gear (odpadna ribiška oprema) v Jadranskem morju se ukvarja s širšim kontekstom morskih odpadkov in ima za cilj pripravo ključne strategije ravnanja z morskimi odpadki na regionalni ravni. Rezultat projekta DeFishGear bo strategija za zmanjšanje onesnaženosti z morskimi odpadki v Jadranskem morju, ki bo vključevala različne udeležence (ribiško industrijo, raziskovalce, oblikovalce politik, nevladne organizacije ter industrijo recikliranja).

---

² MARLISCO – Morski odpadki v evropskih morjih: družbena ozaveščenost in soodgovornost, opis dela

3. Opis izvedenih aktivnosti foruma

Priprava foruma

Na ravni projekta Marlisco je partner, ki je bil zadolžen za koordinacijo izvedbe 12-ih forumov (NUIC-UCC: NATIONAL UNIVERSITY OF IRELAND, UNIVERSITY COLLEGE CORK) pripravil smernice oz. navodila za pripravo forumov. Organizatorji nacionalnih forumov smo upoštevali med partnerji dogovorjene smernice in format nacionalnih forumov, s tem, da smo vključili nekatere vsebine, ki odražajo specifične razmere v posameznih okoljih, kjer so bili forumi izvedeni.

Pri pripravi slovenskega foruma smo tako tesno sodelovali s projektnimi partnerji projekta DeFishGear, ki ima podobno tematsko usmeritev. Usklajevanje je potekalo s predstavniki Kemijskega inštituta (dr. Andrej Kržan s sodelavci) ter s predstavniki partnerja Inštituta za vode RS, Andrejo Palatinus s sodelavci). Uskladili smo vsebino foruma tako, da je ta podprl aktivnosti obeh projektov ter informiral sodelujoče in širšo zainteresirano javnost o obeh projektih. Pri vsebinski pripravi je sodelovala tudi Milena Marega, moderatorka foruma.

Priprava tehničnih pogojev za spremljanje foruma preko interneta

Z zunanjimi sodelavci Pine, kulturno izobraževalnega društva, smo pripravili vse tehnične pogoje za spremljanje foruma preko interneta. Priprave so obsegale naslednje: Postavitev podstrani za predvajanje neposrednega prenosa in za spletno moderiranje, priprava tehničnih navodil spletnim udeležencem, priprava in testiranje opreme.

Med forumom je tehnična ekipa zagotovila neposredni prenos dogodka, ozvočenje dogodka, snemanje dogodka, montažo neposrednega prenosa v živo, spletno moderiranje, tehnično podporo za predstavitve. Po zaključku dogodka je tehnična ekipa uredila posnetek celotnega foruma in izdelala 4- minutni video o forumu (povzetek celotnega dogajanja).

Lokacija, udeleženci Foruma

Slovenski nacionalni forum o morskih odpadkih je potekal 4. februarja 2015 v hotelu Svoboda v Strunjanu, v občini Piran.

Udeleženci

Forumu je prisostvovalo 41 udeležencev iz različnih področij:

- vladnih institucij,
- lokalne uprave (obalnih občin),
- univerz in raziskovalnih institucij,
- poslovnega sektorja,
- nevladnega sektorja.

Spodnja tabela navaja podrobnosti udeležbe:

Sektor	Št.	Organizacija	Ime in priimek
Vladni uradniki/občine/snovalci politik	1	Občina Piran	ga. Jasna Softič
	2	Občina Ankaran	ga. Linda Rotter
	3	Občina Izola	g. Gregor Perič
	4	Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija RS za okolje, Urad za upravljanje z vodami – oddelek za povodja Jadranskih rek z morjem;	ga. Zorka Sotlar
	5	Ministrstvo za okolje in prostor	g. Mitja Bricelj
	6	Ministrstvo za okolje in prostor	g. Andrej Pristovnik
	7	KGZS-Zavod GO	ga. Snežana Levstik
	8	Vodnogospodarsko podjetje VGP Drava Ptuj d.d., služba SVOM	g. Jernej Peroša
	9	Vodnogospodarsko podjetje VGP Drava Ptuj d.d., služba SVOM	g. Aleš Gombač
	10	Vodnogospodarsko podjetje VGP Drava Ptuj d.d., služba SVOM	g. Marko Pijerov
	11	Inštitut za vode Republike Slovenije	ga. Andreja Palatinus
	12	Inštitut za vode Republike Slovenije	ga. Sabina Cepuš
	13	Regionalni razvojni center Koper	ga. Nina Peca
	14	Regionalni razvojni center Koper	ga. Larisa Kunst
	15	Regionalni razvojni center Koper	g. Slavko Mezek
	16	Regionalni razvojni center Koper	ga. Tamara Ristić
Raziskovalne ustanove	17	Morska biološka postaja – Nacionalni inštitut za biologijo	ga. Valentina Turk
	18	Univerza na Primorskem/društvo Morigenos	g. Tilen Genov
	19	Kemijski inštitut Republike Slovenije	ga. Nataša Juvančič
	20	Inštitut za vode Republike Slovenije	g. Uroš Robič

	21	Inštitut za vode Republike Slovenije	ga. Tea Mašič
	22	NVO Morigenos	ga. Ana Hace
	23	Kemijski inštitut Republike Slovenije	g. Andrej Kržan
Predstavniki zaščitenih območij	24	JZ Krajski park Strunjan	ga. Petra Škrinjar
	25	JZ Krajski park Strunjan	ga. Samanta Makovac
Poslovni sektor/MSP	26	JULON d.o.o.	g. Edi Kravs
	27	Julon d.d.	ga. Lucija Aleksić
	28	Gastro project d.o.o.	ga. Suzana France
	29	Nautica.si	ga. Bojana Ljubec
	30	Harpha Sea, d.o.o. Koper	g. Aljoša Žerjal
	31	Harpha Sea, d.o.o. Koper	ga. Maja Berden Zrimec
	32	Center za pospeševanje podjetništva Piran	g. Alberto Manzin
Javna podjetja za ravnanje z odpadki	33	Javno podjetje za ravnanje z odpadki JP Okolje	ga. Milica Maslo Bezer
	34	Javno podjetje za ravnanje z odpadki JP Komunala Izola	ga. Anja Domenik
	35	Javno podjetje za ravnanje z odpadki Javno podjetje Okolje Piran, d.o.o.	ga. Sandra Martinčič Loboda
Turistične organizacije	36	Turistično združenje Portorož	ga. Patricija Gržinič
NVO/ lokalne skupnosti	37	Profesorji	ga. Ana Jug
	38	NOWAst3	ga. Metka Šori
	39	Zavod TRI-NITI	ga. Špela Grohar
Izobraževalne ustanove	40	OŠ Hrvatini	ga. Neda Kranjec
Mediji	41	RTV Slovenija – TV Koper	ga. Sabina Francek

4. Potek Forumu

Forum je potekal skladno z vsebino, o kateri smo se dogovorili partnerji projekta. Univerza University College of Cork, partner v projektu MARLISCO, ki vodi aktivnosti foruma, nam je vnaprej zagotovilo smernice za strukturiranost foruma, s katerimi smo dosegli usklajeno delovanje vseh projektnih partnerjev. Koordinator Slovenskega foruma je bil g. Slavko Mezek.

Postavitev foruma

Udeležencem so bili dodeljeni sedeži ob šestih mizah, kar je tvorilo šest različnih delovnih skupin. Poskrbeli smo, da so skupine sestavljali predstavniki različnih sektorjev, s čimer smo omogočili bolj dinamično razpravo in soočanje mnenj z različnimi ozadji.

Slika 1: Organizacija foruma; udeleženci pri delu v skupinah (foto: RRC Koper, februar 2015)

Povezovalka

Potek foruma je koordinirala ga. Milena Škrl Marena, dolgoletna direktorica Regionalnega centra za okolje (REC Slovenija). Poskrbela je za nemoten potek načrtovanih aktivnosti in razprav med strokovnjaki in drugimi udeleženci foruma.

Skupina strokovnjakov

Naloga skupine strokovnjakov je bila predstaviti problematiko in pomembne informacije v zvezi z morskimi odpadki ter voditi razpravo.

V skupini strokovnjakov so sodelovali:

- ga. Valentina Turk (Morska biološka postaja Piran),
- ga. Andreja Palatinus (Inštitut za vode Republike Slovenije),
- ga. Zorka Sotlar (Agencija RS za okolje),
- g. Mitja Bricelj (Ministrstvo za okolje in prostor) in
- g. Tilen Genov (Društvo Morigenos in Univerza na Primorskem).

Slika 2: Skupina strokovnjakov med strokovno razpravo in odgovarjanjem na vprašanja povezovalke Milene Škrl Marega (foto: RRC Koper, februar 2015).

Uvodna seja

Udeležence sta pozdravila g. Slavko Mezek iz Regionalnega razvojnega centra v Kopru ter povezovalka foruma, ga. Milena Škrl Marega. Predstavljena sta bila projekta Marlisco in DeFishGear. G. Slavko Mezek iz Regionalnega razvojnega centra v Kopru je predstavil projekt Marlisco.

G. Andrej Kržan iz Nacionalnega kemijskega inštituta Republike Slovenije pa je predstavil projekt DeFishGear - sistem ravnanja z odpadno ribiško opremo (strateški projekt programa IPA Jadran). Glavni cilj projekta DeFishGear je izdelati prvo skupno strategijo o morskih odpadkih v Jadranskem morju, ki bo vključevala vse ključne akterje (ribiško industrijo, raziskovalce, oblikovalce politik, nevladne organizacije ter industrijo recikliranja).

Kviz za prebijanje ledu

Da bi spodbudili delo v skupinah in omogočili udeležencem, da se med sabo spoznajo, smo pričeli s kvizom za prebijanje ledu. Namen kviza je bil tudi preveriti splošno poznavanje

problematike morskih odpadkov, njihovega izvora in vpliva na okolje. Udeleženci so na vsaki od miz našli škatlo z nekaj kosi morskih odpadkov in en kozmetični izdelek, ki bi lahko predstavljal nevarnost za morsko okolje. Vsaka skupina je dobila seznam vprašanj, na katere so morali odgovoriti:

- Katera vrsta izmed odpadkov, ki jih vidite pred sabo, je najpogostejša na slovenski obali?
- Iz kje izvirajo odpadki na mizi (turistične dejavnosti, naselja, ribiška industrija, transportne dejavnosti itd.)?
- Kateri odpadek je zaradi svojih negativnih vplivov na okolje in ljudi najbolj problematičen? Zakaj?
- Ali so kozmetični izdelki (primerek je bil na mizi) lahko problematični zaradi svojih vplivov na morske odpadke in zakaj?

Delovne skupine so predstavile svoje odgovore, skupina strokovnjakov pa jih je komentirala in dopolnila:

- Odpadki v škatli so obsegali ostanke plastike, cigaretne ogorke, pločevinke in ribiške mreže.
- Izvor morskih odpadkov je težko določljiv.
- Najbolj problematični za okolje so odpadki, ki se počasi razgrajujejo, povzročajo smrt živali, se kopičijo v morskih organizmih in na ta način preidejo v prehranjevalno verigo ali so ostri in lahko poškodujejo živali in ljudi.
- Eden od kozmetičnih izdelkov na mizah je bil gel za piling. Kozmetični izdelki so za okolje lahko problematični, ker vsebujejo mikroplastične delce.

Projekcija animiranega filma

Po zaključku kviza je bil predvajan krajši animirani film o izvoru morskih odpadkov in njihovem vplivu na okolje, posnet v okviru projekta MARLISCO. Pripravila ga je irska umetnica Jane Lee v sodelovanju s partnerji iz univerze University College of Cork.

5. Strokovna razprava o problematiki morskih odpadkov

Na oder je bila povabljen skupina strokovnjakov, ki jih je povezovalka predstavila.

Andreja Palatinus (Inštitut za vode Republike Slovenije)

Predstavila je nekaj števil s področja morskih odpadkov. Jadransko morje je onesnaženo, količina odpadkov znaša 900.000 delcev/km². 90 odstotkov morskih odpadkov je plastika. Po količini prevladuje polistiren, po teži pa ribiške mreže.

Na slovenski obali največji delež odpadkov predstavljajo plastika, steklo, les, kovine, tkanine in papir. Po podatkih iz obdobja 2007–2013 so najpogostejši odpadki ribiške mreže, mreže za gojenje školjk, vatirane palčke, nedoločeni kosi plastike, embalaža živil, plastične vrečke, polistiren, steklo, keramika in cigaretni ogorki.

Cilj izvajanja Morske direktive je izboljšanje stanja. V ta namen se izvaja redni monitoring. V letu 2015 pripravljajo program ukrepov do leta 2020.

dr. Valentina Turk, Morska biološka postaja Piran

Znanost ve malo o negativnem vplivu plastičnih delcev na okolje in živa bitja. Mikroorganizmi plastičnih delcev ne morejo razgraditi. Problematično je kopičenje mikroplastike npr. v morjih, ponekod jih je celo več od planktona. Veliko plastike se kopiči v mikrop planktonu in prebavilih živali, ki se prehranjujejo z mikrop planktonom. Mikroplastika tako prehaja v prehranjevalno verigo. Posledice za višje organizme niso znane.

Na odpadne delce se prijemljejo tudi ostanki drugih onesnaževalcev, kar predstavlja dodatno nevarnost za vstop v prehranjevalno verigo. Pralni stroji poleg pralnih praškov izpuščajo v okolje še ostanke oblačil. Alternativa plastiki je bio plastika. Analize kažejo, da se slednja hitreje razgrajuje, vendar dodatno prispeva k izpustom ogljika v okolje. Proizvodnja bio plastike narašča. Težava je, da nekatera bio plastika ni razgradljiva.

Tilen Genov, Univerza na Primorskem in društvo Morigenos

Analiza prebavil morskih želv je potrdila prisotnost plastike v njih. Vpliv na celotno populacijo želv je težko oceniti. Predlagani ukrep za izboljšanje razmer je zmanjšati vnos odpadkov.

Zorka Sotlar, Agencija RS za okolje (ARSO)

Aktivnosti zmanjševanja odpadkov odvrženih z ladij v morje so se začele izvajati leta 1975. Javna služba za varstvo morja je bila ustanovljena leta 1977. Opremila se je za prevzem odpadkov z ladij, ki so jih slednje dotlej metale v morje. Danes odpadke sprejema v pristaniščih (ponekod so uvedli tudi ločeno zbiranje). Luka Koper je na tem področju zelo dobro organizirana.

Prve aktivnosti čiščenja obale so bile namenjene zbiranju kosovnih odpadkov in niso bile organizirane. V kasnejših letih se je začelo zbirati tudi ostale odpadke, zato se njihovo število zmanjšuje. Redne akcije čiščenja obale potekajo od leta 2006.

dr. Mitja Bricelj, Ministrstvo RS za okolje in prostor

Slovenska in evropska morska in vodna direktiva narekujeta zmanjševanje odpadkov. Primarno je zmanjševanje vnosov odpadkov. V Sloveniji se je v minulih 10 letih precej izboljšalo varovanje okolja, k čemur je prispevala gradnja čistilnih naprav.

Ukrepanje na regionalni ravni omogočajo evropski programi, npr. IPA Jadran. Slovenija je aktivna na področju varovanja okolja. Slovenija predseduje okoljskemu stebru Jadransko-jonske strategije. Slovenski predlogi prioritet so potrjeni, v prihodnjih mesecih pa se bo opredelilo še ostale prioritete.

Po predstavitvi skupine strokovnjakov so bili vsi udeleženci povabljeni, da izrazijo mnenja, komentarje ali zastavijo vprašanje.

6. Opredelitev rešitev za problematiko morskih odpadkov

Udeleženci so sodelovali v delovnih skupinah. Vsaka delovna skupina je dobila navodila za pripravo predlogov za zmanjšanje količine morskih odpadkov ter krepitev odgovornosti državljanov: naslov ukrepa, namen/cilj, aktivnosti in vključene strani.

Slika 3: Izmenjava idej in priprava predlogov ukrepov, s katerimi bi se lotili problematike morskih odpadkov. Upoštevali smo tudi predloge udeležencev na daljavo. (foto: Uroš Robič, Inštitut za vode Republike Slovenije, februar 2015).

Po polurni razpravi so skupine predstavile svoje predloge. Predloge so lahko oddali tudi udeleženci, ki so forum spremljali prek spleta. Te smo ravno tako zapisali na list in predstavili udeležencem v dvorani.

Ker so skupine pripravile predloge ukrepov, ki so bili sestavljeni iz aktivnosti iz različnih področij (npr. Ozaveščanje, izobraževanje ipd.), smo jih v projektni ekipi po samem forumu preoblikovali (združili podobne predloge v tematske celote). V prilogi so originalni predlogi, tako da je zagotovljena sledljivost dela skupin. Tematske so naslednje:

Dvig ozaveščenosti

V tem sklopu je bilo podanih pet predlogov: intenzivne kampanje za boljšo ozaveščenost: sistematično obveščanje potrošnikov, ki vključuje problematiko onesnaženosti morja in odgovorno nakupovanje izdelkov z minimalno embalažo; uporaba medijev in družabnih omrežij, osveščanje o učinkovitih praksah v lokalnem okolju ter predvajanje filma iz projekta MARLISCO (animirani film) na nacionalni televiziji.

Izobraževanje mladih

Udeleženci so predlagali sistematično izobraževanje mladih: izvajanje obsežnih izobraževalnih akcij v šolah, vključno s programi za izobraževanje odgovornih potrošnikov kot del učnega programa.

Prostovoljni sporazumi

Spodbujanje prostovoljnih dogovorov med proizvajalci z namenom omejitve embalaže in krepitev svetovanja ter priporočil o ravnanju za omejitev odpadkov (primer: ustvarjanje priložnosti za trženje in ozaveščanje o naravnih čistilih), izobraževanje zaposlenih v organizacijah o odgovornem odnosu do okolja (uvedbo obveznega izobraževanja na delovnem mestu, tj. po vzoru izobraževanja o varnosti pri delu).

Turizem brez odpadkov

To obsega razvoj akcijskega programa v turističnem sektorju, ki bi bil pripravljen v sodelovanju z vsemi ključnimi udeleženci; oblikovanje brošur in letakov s priporočili za turiste na slovenski obali in predstavljenimi ravnanji, s katerimi lahko prispevajo k reševanju problema morskih odpadkov. Sestavni del turistične blagovne znamke bi morala biti "družba brez odpadkov".

Učinkovito izvajanje predpisov

Udeleženci so poudarili, da ustrezna zakonodaja in drugi predpisi sicer obstajajo, vendar je težava v prešibkem nadzoru nad izvajanjem zakonodaje. Predlagali so strožji nadzor z namenom odkrivanja kršiteljev in uvedbe glob.

Omejitev odpadkov iz ribiške industrije

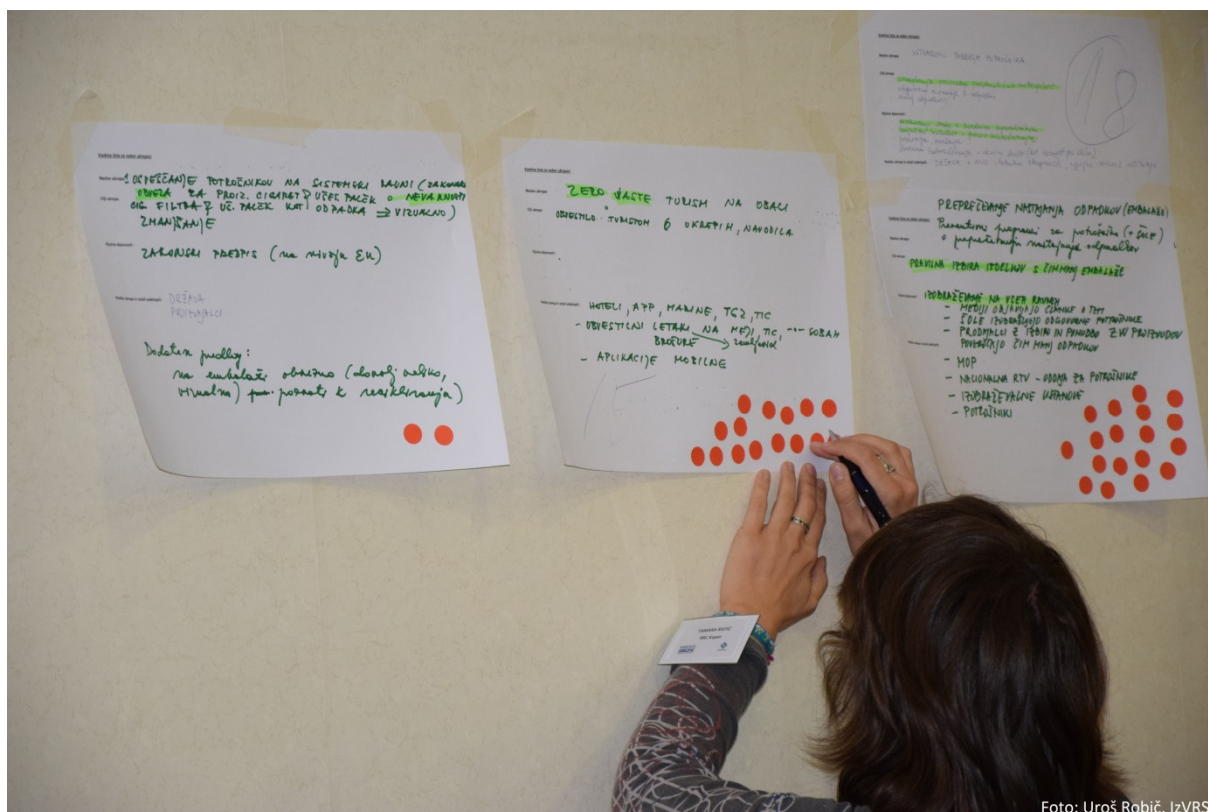
Odpadna ribiška oprema je pereč problem, ki ogroža življenje v morju. Udeleženci so predlagal ozaveščanje ribičev o problematiki odpadnih ribiških mrež v morju, uvedbo vračljivih ribiških mrež in vzpostavitev obratov za uporabo recikliranih ribiških mrež.

Drugi ukrepi

Odstranitev prodajnih avtomatov z napitki in njihova zamenjava s koriti s pitno vodo, ob katerih bi bili na voljo kozarci ali steklenice. Te bi uporabniki dobili za minimalen znesek, ki bi se jim vrnil ob vrnitvi steklenice. Prenosni pepelniki iz recikliranega materiala, ki bi bili razporejeni po plažah.

Glasovanje za najboljšo rešitev

Ko so vse skupine predstavile svoje predloge ukrepov za omejitev morskih odpadkov, se je pričelo glasovanje za najboljše predloge. Predloge smo zbrali in obesili na steno. Udeleženci so za najboljše predloge glasovali z barvnimi pikami.

Slika 4: Glasovanje za najboljše tri predloge ukrepov za omejitev morskih odpadkov. Udeleženci so glasovali s tremi barvnimi pikami. (foto: Uroš Robič, Inštitut za vode Republike Slovenije, februar 2015).

Predlagane ukrepe so udeleženci foruma razvrstili kot sledi:

	Naslov predlaganega ukrepa	Število prejetih glasov
1	Preprečevanje odpadkov/proizvodnja embalaže	18
2	Obalni turizem brez odpadkov	15
3	Ozaveščenost v kombinaciji z nadzorom	15
4	Boljše poznavanje učinkovitih praks v lokalnem okolju	8
5	Prenosni pepelniki	5
6	Predvajanje animiranega filma MARLISCO na nacionalnem TV programu	5
7	Sistematično informiranje potrošnikov	2
8	Manj ribiških mrež za več veselja na morju	1

7. Zaključek foruma

Ga. Milena Škrl Marega, g. Andrej Kržan (Kemijski inštitut Republike Slovenije) in g. Slavko Mezek (Regionalni razvojni center Koper) so udeležence nagovorili še z zaključnimi komentarji in zahvalo. G. Slavko Mezek je povzel aktivnosti, ki so se odvijale na forumu. Vsi zbrani predlogi ukrepov bodo služili kot dober temelj za nadaljnje aktivnosti. Poudaril je, da so dobrodošli tudi dodatni predlogi, ki naj se po forumu pošljejo na e-poštni naslov Regionalnega razvojnega centra Koper. Zbrani predlogi ukrepov bodo vključeni v poročilo o forumu in predloženi ustreznemu ministrstvu ter partnerjem projekta Marlisco. Ob koncu smo se udeležencem zahvalili za njihovo prisotnost in aktivno udeležbo na forumu ter jih povabili, da se nam pridružijo na kosilu, kjer se lahko razprava in povezovanje med njimi nadaljujeta.

Tiskovna konferenca

Po zaključni seji je bila organizirana tiskovna konferenca, ki so se je udeležili predstavniki osmih medijskih hiš. Oglejte si priložena sporočila za javnost o forumu Marlisco.

8. Razstava o morskih odpadkih

Med forumom Marlisco je bila na ogled tudi razstava morskih odpadkov. Ta je omogočila še dodatno spoznavanje problematike morskih odpadkov. Razstavo Marlisco je dopolnil še prikaz tega, kako lahko odpadki postanejo koristna surovina za izdelavo novih predmetov; predstavljeni so bili primerki nakita, torb itd. iz odpadnega materiala. Nenazadnje lahko odpadki predstavljajo priložnost za nova delovna mesta in kreativno podjetništvo.

Slika 5: Marlisco razstava o morskih odpadkih (foto: RRC Koper, februar 2015).

9. Zaključki

Slovenski nacionalni forum o morskih odpadkih je prvič zbral raznoliko skupino udeležencev, pomembnih za reševanje problematike morskih odpadkov. Foruma so se udeležili priznani strokovnjaki in različni akterji, ki so na različne načine povezani s problematiko morskih odpadkov. Forum je vzpostavil sodelovanje s podobnim evropskim projektom DeFishGear, ki naslavlja enako problematiko in akterje. Skupaj so pripravili predloge o možnih ukrepih za obvladovanje problematike, ki so dobro izhodišče za pripravo konkretnih akcijskih programov.

Po forumu je bil vsem tistim, ki so izrazili interes za trajnejšo obliko sodelovanja, poslan seznam vseh udeležencev. Udeleženci bodo povabljeni k sodelovanju v okviru projekta DeFishGear, v delu, ki se nanaša na pripravo strategije in programa obvladovanja morskih odpadkov. Prizadevali si bomo, da forum preraste v trajno obliko sodelovanja med akterji na področju obvladovanja morskih odpadkov.

Forumu je preko več sporočil za medije uspelo doseči prepoznavnost. S tem je prispeval k večji ozaveščenosti o problematiki morskih odpadkov tudi v širši javnosti. Te aktivnosti se bodo nadaljevale tudi po koncu foruma. Po forumu je bila projektna skupina povabljena v televizijsko oddajo. Regionalni razvojni center Koper je od navtičnega sejma (Internautica – mednarodni navtični sejem) prejel povabilo k nadaljevanju projektnih aktivnosti in

aktivnemu ozaveščanju o problematiki morskih odpadkov ter iskanju ustreznih rešitev tudi v okviru sejemskega dogodka, ki bo maja 2015.

Poročilo pripravili:

Slavko Mezek
Nina Peca

Regionalni razvojni center Koper
marec 2015

Priloga 1: Predlogi delovnih skupin za zmanjšanje količine morskih odpadkov.

Vsebina lista za nabor ukrepov:

Naslov ukrepa:

MANJ RIBISKIH MREŽ ZA VEČ VESELJA V MORJU ☺

Cilji ukrepa:

- ZMANJSANJE ODPADNIH MREŽ V MORJU

Ključne dejavnosti:

- OSVEŠČANJE RIBICEV GLEDE PROBLEMATIKE ODPADNIH RIBISKIH MREŽ V MORJU
- UVEDBA POVRATNE RIBISKE MREŽE (RIBICI PREJMEJO X % ZA VRNJENO ODRABLJENO RIBISKO MREŽO)
- SUBVENCIONIRANJE UPORABE RECIKURANIH RIBISKIH MREŽ

Nosilec ukrepa in ostali sodelujoči:

DRŽAVNE, EVROPSKE IN PRIVATNE INŠTITUCIJE:

OBAVNE OBČINE, NVO, MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PODJETJA, KI SE UKVARJAJO Z RECIKLIRANJEM IN PROIZVODNJO RIB. MREŽ, IPD.

Vsebina lista za nabor ukrepov:

Naslov ukrepa:

OBJAVA FILMA -MARLISCO- na JAVNI TV namensk kartone reklame

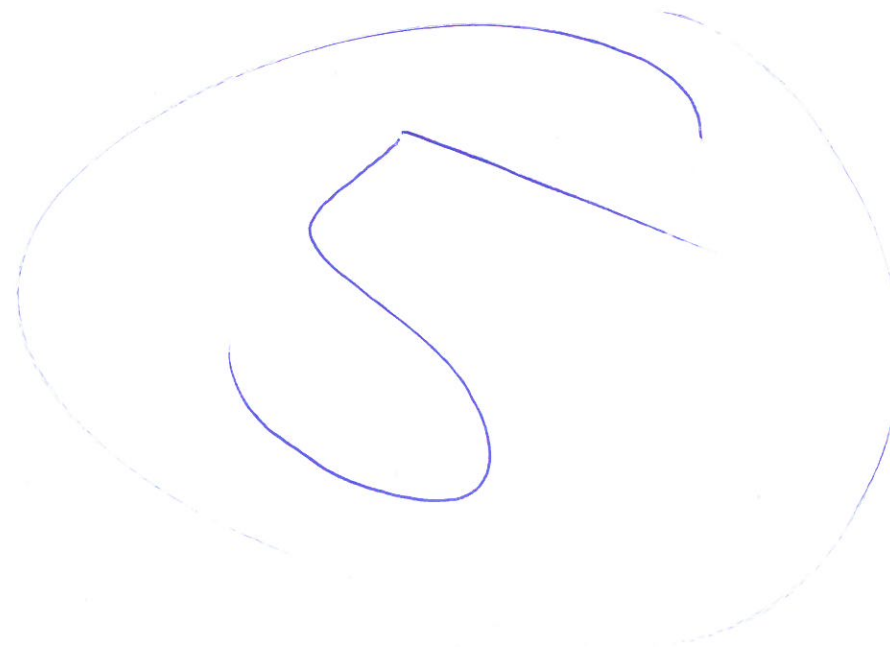
Cilji ukrepa:

-
-
-

Ključne dejavnosti :

-
-
-
-

Nosilec ukrepa in ostali sodelujoči:

Vsebina lista za nabor ukrepov:

PRENOSNI PEPELNIKI - razdelitev kadilcem na
plantah

Naslov ukrepa:

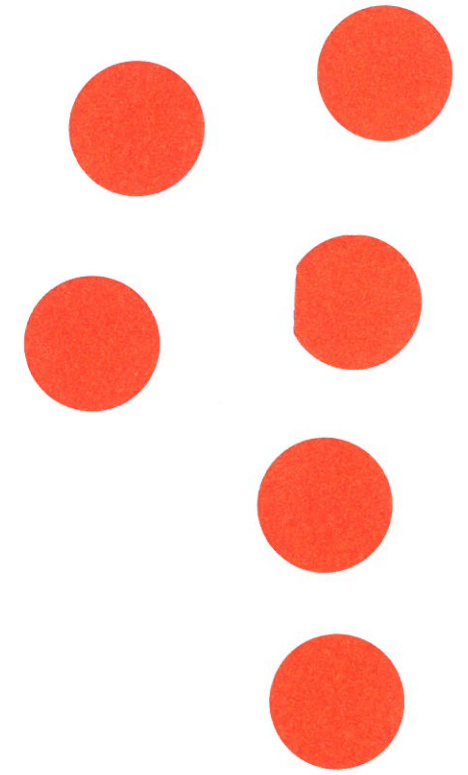
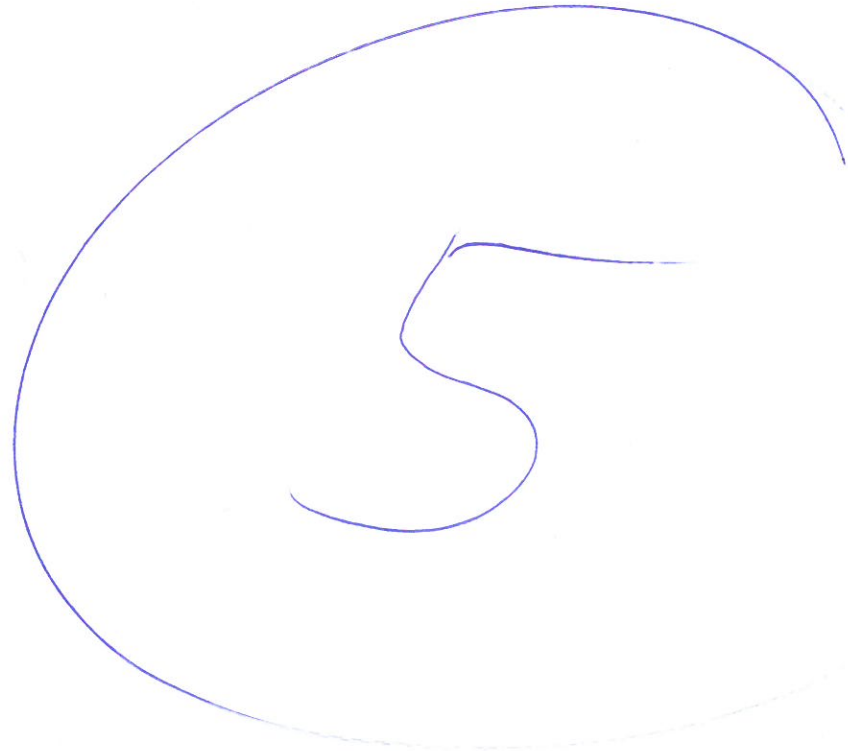
Cilji ukrepa:

-
-
-

Ključne dejavnosti :

-
-
-
-

Nosilec ukrepa in ostali sodelujoči:

Vsebina lista za nabor ukrepov:

NADZOR

Naslov ukrepa:

- ovrščanje v kombinaciji s posrednim nadzorom
- vzgoja v družini in institucijah

Cilji ukrepa:

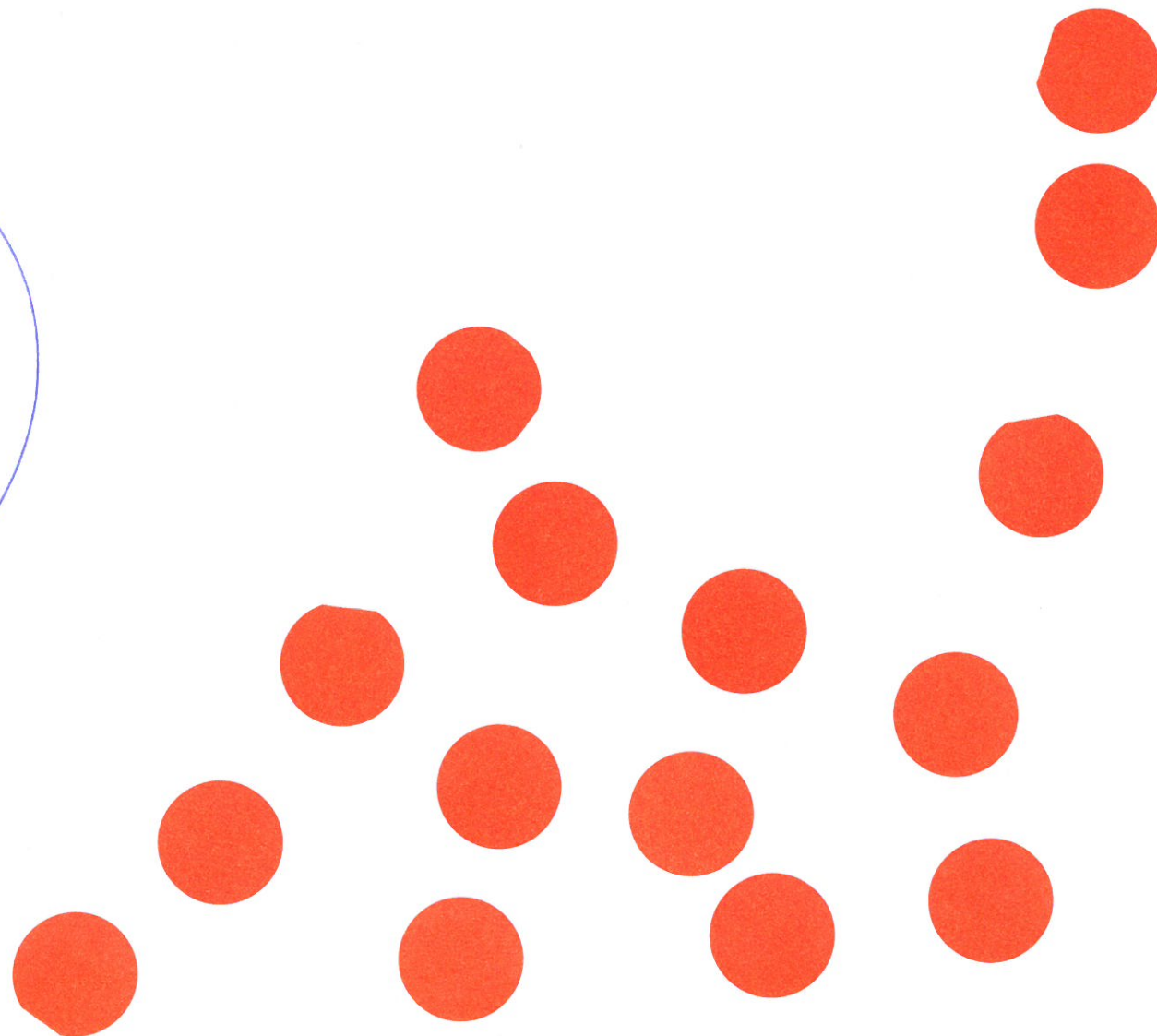
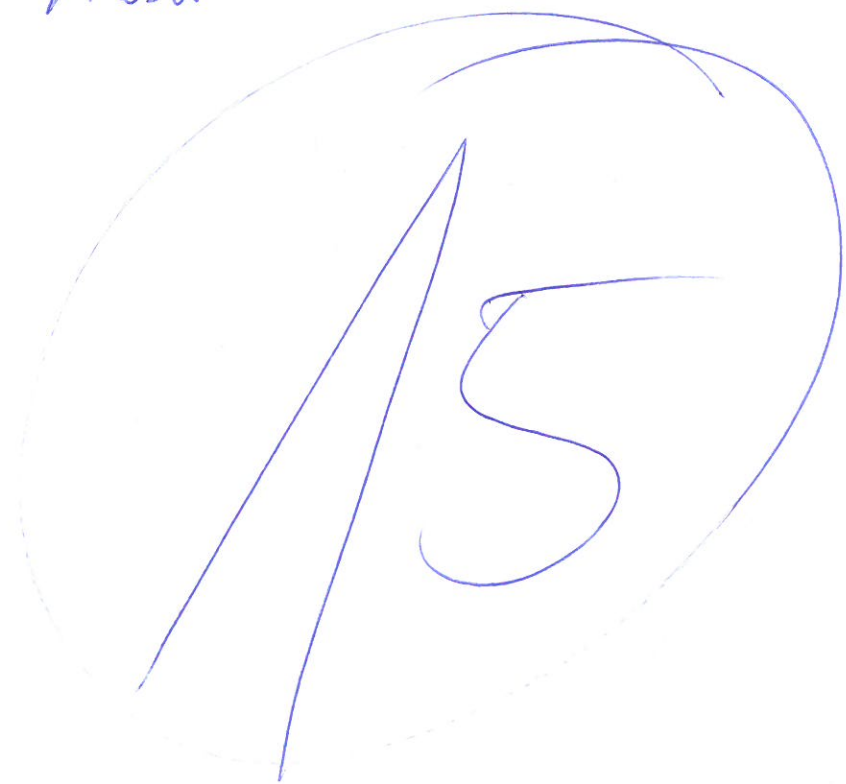
- zmanjšanje količin vrh vrst odpadkov pri mobilnih dejavnosti
- doseganje boljše stanja novej

Ključne dejavnosti:

- notranji posamezniki sektorjev se vključijo v obsežne področje delja (in piti se voditelje islav)
- izboljšanje programov mladinskih organizacij
- sistemske ureditve pristojnosti na lokalni in državni ravni (vzgoja, nadzor)
- posredni nadzor notranji posamezniki uporabljajo oddele
dole in dvatorijev - dodelitev pristojnosti

Nosilec ukrepa in ostali sodelujoči:

- Družine in lokalne skupnosti

Vsebina lista za nabor ukrepov:

Naslov ukrepa:

OSVEŠČANJE ZA UČINKOVITO RAVNANJE V LOKALNEM OKOLJU

Cilji ukrepa:

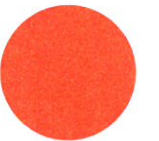
- SPREMEMBA RAVNANJA OZ. NAVAD ZA ODGOVORNO RAVNANJE Z NARAVNIH VIRI
- VEŠČA PLAKAT
- ZVIŠČANJE VPLIVA NA EKOSISTEM

Ključne dejavnosti:

- IZOBRAŽEVANJE V ŠOLAH
- IZOBRAŽEVANJE PREKO JAVNIH TELEVIZIJ (redijev) PO ZGLEDU REKLAM
-
-

Nosilec ukrepa in ostali sodelujoči:

LOKALNA SKUPNOST
NUO
RAZISKOVALNE ORGANIZACIJE
GOSPODARKE DEJAVNOSTI / TURIZEM

Vsebina lista za nabor ukrepov:

Naslov ukrepa:

1 OSVEŠČANJE POTROŠNIKOV NA SISTEMSKI RAČUNI (ZAKONSKI

Cilji ukrepa:

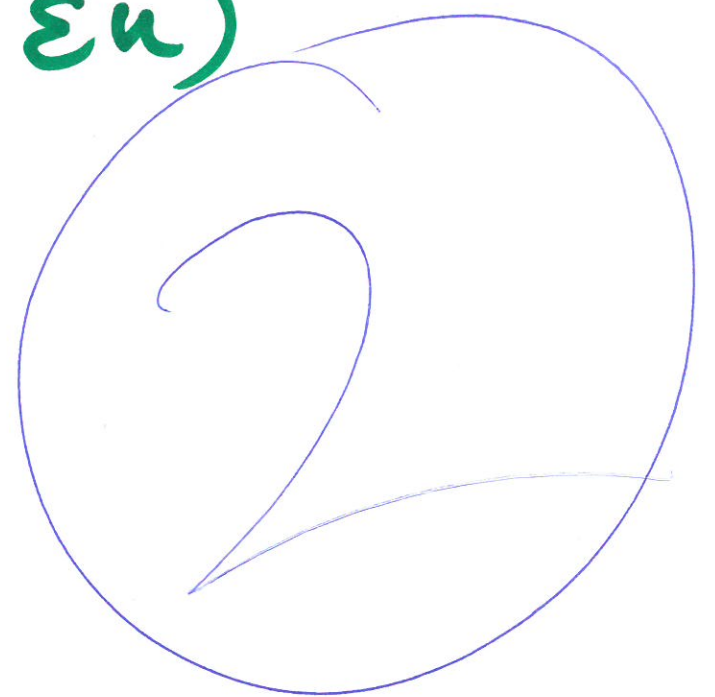
OBVEZA ZA PROIZ. CIGARET & UČES. PALČEK **o NEVARNOSTI**
CIG. FILTERA & UČ. PALČEK KOTI ODPADEK ⇒ VIZUALNO)
ZMANJŠANJE

Ključne dejavnosti:

ZAKONSKI PREDPIS (na nivoju EU)

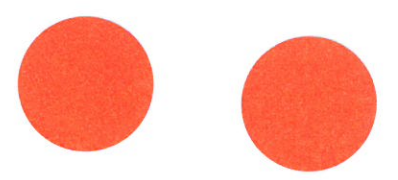
Nosilec ukrepa in ostali sodelujoči:

DRŽAVA
PROIZVAJALCI

Dodatne predloge:

na embalah: obvezno (dovolj velik, virtualno) pos. podatki k razključevanju)

Vsebina lista za nabor ukrepov:

OZAVEŠČANJE PREKO MEDIJEV IN SOCIALNIH OMREŽIJ

Naslov ukrepa: OZAVEŠČANJE PREKO KMOŽIČNIH MEDIJEV
↳ O ZMANJŠEVANJU PROIZVAJANJA ODPADKOV

Cilji ukrepa:

- ozaveščanje o škodljivosti odpadkov / proti usnanjanju o pozitivnih ekonomskih učinkih
- nasveti in priporočila kako ustvariti manj odpadkov
- kako se vesti kot potrošnik

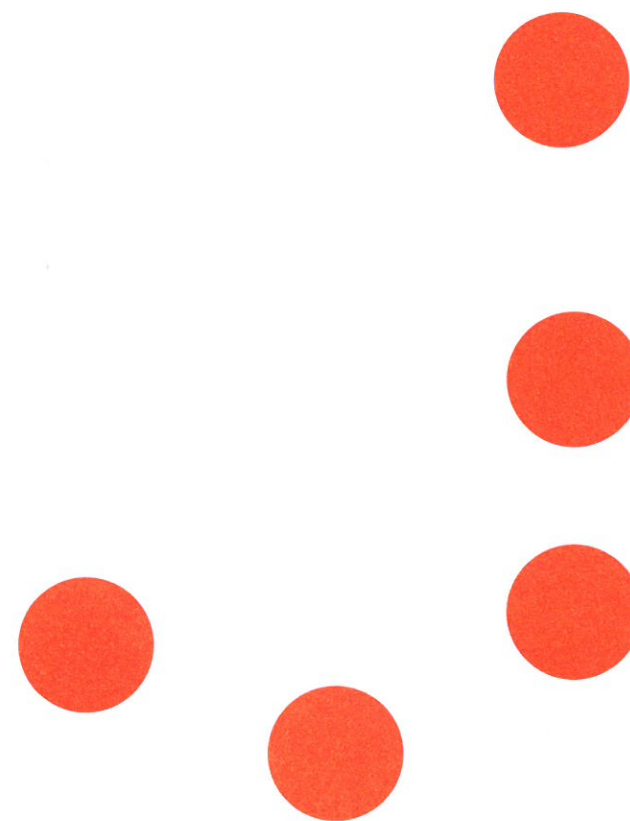
- poučna uporaba / kot možnost ustvarjanja
↳ najcenejša možnost za zmanjševanje odpadkov.
- informiranost o možnostih uporabe odpadkov in koriščenje naravnih čistil

Ključne dejavnosti:

- komunikacija preko medijev, socialnih omrežij
- informativna gradiva - tiskovina
- obujanje starega načina življenja - preko delavnic
- pribožnost za trženje in ozaveščanje o naravnih čistilih

Nosilec ukrepa in ostali sodelujoči:

- ARSO in OBČINE / pridobivanje EU sredstev
- društva in šole
  - trgovci
  - industrija
  - turistični ponudniki

Vsebina lista za nabor ukrepov:

Naslov ukrepa:

ZERO WASTE TURIZEM NA OBACI

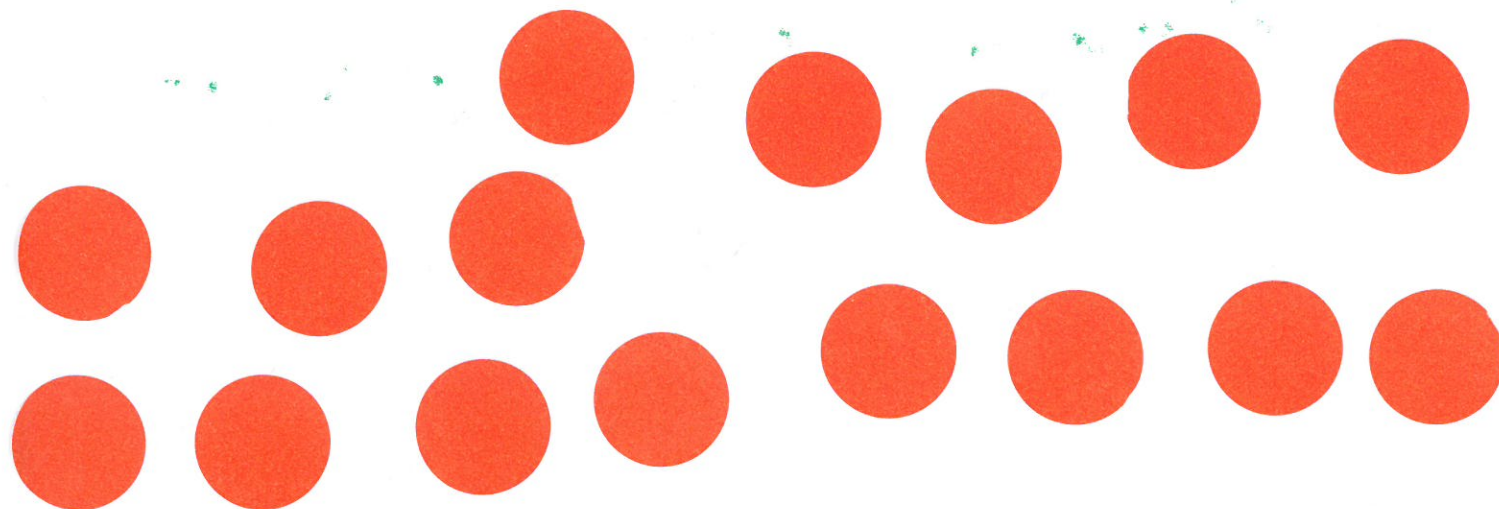
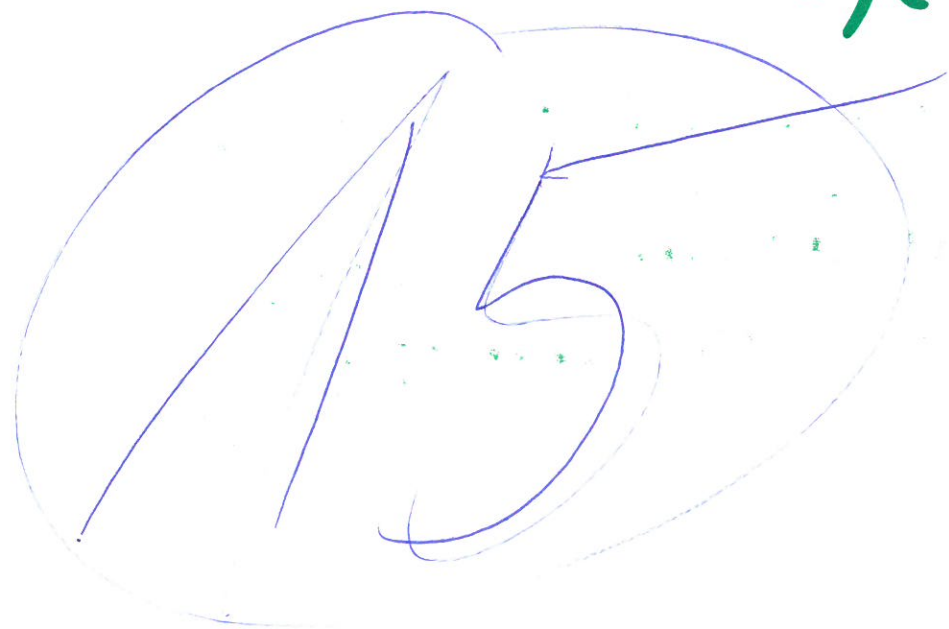
Cilji ukrepa:

OBVEŠTILNO TUKSTOM 6 UKREPIH, NAVODILA

Ključne dejavnosti:

Nosilec ukrepa in ostali sodelujoči:

HOTELI, ATP, MARINE, TČZ, TIC
- OBVEŠTILNI LETAKI NA MEJI, TIC, SOBAH
BROČURE → zemljevid
- APLIKACIJE MOBILNE

PREPREČEVANJE NASTAJANJA ODPADKOV (EMBALAŽE)

Vsebina lista za nabor ukrepov:

Naslov ukrepa:

Preventivni programi za potrošnike (+ šole)
o preprečevanju nastajanja odpadkov

Cilji ukrepa:

PRAVILNA IZBIRA IZDELKOV S ČIM MANJ EMBALAŽE

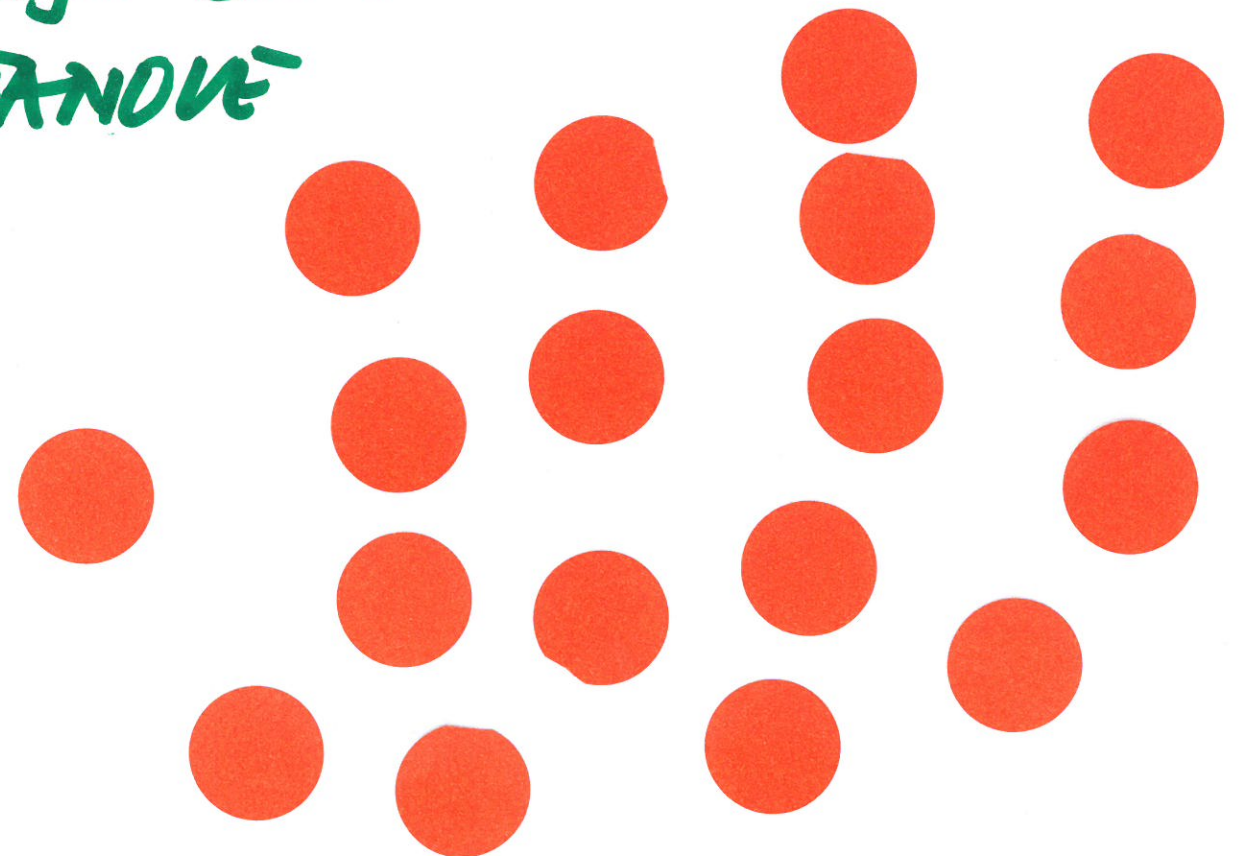
Ključne dejavnosti:

IZOBRAŽEVANJE NA VSEH RAVNJIH

- MEDIJI OBJAVIJAJO ČLANKE O TEM
- ŠOLE IZOBRAŽUJEJO ODGOVORNE POTROŠNIKE
- PRODAJALCI Z IZBIRI IN PONUDBO ŽW PROIZVODOV
POVERČIJO ČIM MANJ ODPADKOV

Nosilec ukrepa in ostali sodelujoči:

- MOP
- NACIONALNA RTV - ODDAJA ZA POTROŠNIKE
- IZOBRAŽEVALNE USTANOVE
- POTROŠNIKI

Vsebina lista za nabor ukrepov:

Naslov ukrepa:

USTVARIMO DOBREGA POTROŠNIKA

Cilji ukrepa:

- zmanjšanje proizvodnje problematičnih materialov
- odgovorno ravnanje z odpadki
- manj odpadkov

Ključne dejavnosti:

- povzrovanje stroke s konkretno uporabo
- vključitev izdelav v proces izobraževanja
- promocija, mreženje
- obvezna izobraževanja v okviru služb (kot varnost pri delu)

Nosilec ukrepa in ostali sodelujoči:

DRŽAVA + NVO, lokalne skupnosti, vzgojno-izobraž. institucije

Vsebina lista za nabor ukrepov:

Naslov ukrepa: UKINITEV AVTOMATOV S PIJAČAMI IN UREDITI PITNIKE S KOZARCI
ALI STEKLENICAMI, ZA KATERE SE PLAČA KAUCIJA IN VRNE DENAR OB VRAČILU

Cilji ukrepa:

-
-
-

Ključne dejavnosti :

-
-
-
-

Nosilec ukrepa in ostali sodelujoči:

LOKALNE SKUPNOSTI, SODELUJOČA DOMAČA JAVNOST IN OBISKOVALCI

Vsebina lista za nabor ukrepov:

Naslov ukrepa: OZAVEŠČANJE LJUDI O PROBLEMATIKI ONESNAŽEVANJA MORJA

Cilji ukrepa:

- ZMANJŠEVANJE KOLIČINE ODPADKOV V MORJU
- ZMANJŠANJE UPORABE KOZMETIČNIH PREPARATOV, KI VSEBUJEJO ŠKODLJIVE SESTAVINE
-

Ključne dejavnosti :

- NADALJEVANJE OZAVEŠČANJA SPLOTNE JAVNOSTI, PREDVSEM MLADIH O SMOTRNEM RAVNANJU S PLASTIČNIMI IN OSTALIMI
- ODPADKI
-
-

Nosilec ukrepa in ostali sodelujoči: